Situl arheologic Capidava

Prezentare generala

- *La* aproape 20 de km. în aval de Cernavodă, Dunărea face o mare cotitură, mărginită pe dreapta de pereţii verticali ai unor faleze de calcar, iar spre stânga de malul jos şi împădurit ca o perie al Bălţii Ialomiţei, luându-o mai întâi spre nord-est, apoi spre nord ca să se mai întoarcă încă o dată spre nord-vest. Odată făcut acest uriaş ocol, în care fluviul a ros adânc din faleza de calcar a malului dobrogean, albia se îngustează drastic şi ştim că, de asemenea fundul fluviului se înalţă, aşa încât vara, când apa scade de căldură, vapoarele nu mai pot trece. În fundul marii cotituri stă pitit, într-un soi de găvan, satul actual Capidava, care şi-a luat numele recent de la cetatea romană ale cărei ruine îl străjuiesc de pe un pinten stâncos situat la SSE de sat . De acolo, de lângă cetate, apusurile de soare, când astrul moare în apele Dunării, moarându-i undele în toate nuanţele curcubeului, se văd ca adevărate simfonii de culori şi de lumină.

- Imperiul roman ajunsese la Dunăre încă din anul 14 d. Chr., când generalul *Aelius Catus* a şi întreprins o expediție dincolo de fluviu pentru a-i ține la respect pe neastâmpărații daci şi pe proaspeții lor aliați, sarmații. Dar legiunile nu-şi desfăşuraseră efectivele decât până la Durostorum, nordul Dobrogei de astăzi fiind lăsat în seama forțelor regilor sapaei, aliații şi protejații romanilor, ajutați de forțele pe care le comanda *Praefectus Orae Maritimae* (comandantul litoralului). În anul 46, când Regatul Sapaeilor a fost desființat, este probabil că mici garnizoane romane s-au instalat în vechile aşezări dacice de pe malul Dunării, între altele şi la Capidava. Abia împăratul Domitian va realiza importanța strategică a pământului dintre Dunăre şi Mare, folosind Dobrogea - sau după numele vechi Sciția Mică - drept bază de plecare a expedițiilor sale peste Dunăre, împotriva dacilor. Soarta schimbătoare a acestor expediții, efectul de dezorganizare pe care două înfrângeri succesive l-au avut, au împiedecat un efort sistematic de fortificare şi garnizonare a malului Dunării.

- *Împăratul Traian*, în cadrul pregătirilor războaielor daco-romane avea să construiască, cu detaşamente ale *Legiunilor V Macedonica* de la Troesmis şi *XI Claudia* de la Durostorum un *castellum* pe stânca de la Capidava care să controleze vadul şi să stabilească aici o garnizoană formată, probabil, din *Cohors I Ubiorum*. Se pare că fortul de la Capidava nu a fost decât o verigă dintr-un sistem cuprinzând încă multe altele între care trebuie amintite fortificaţiile de la *Carsium*, *Cius, Troesmis, Noviodunum, Aegyssus*. Fortul a fost prevăzut şi cu o instalaţie portuară, cuprinzând un cheu jos, la apă, şi magazii şi alte anexe pe terasa imediat superioară, precum şi cu un edificiu de terme - băi publice - în afara zidurilor de incintă, spre sud-est. Acest cheu era de fapt principala dotare a unei staţii a flotei *Classis Flavia Moesica* a cărei principală bază fusese stabilită la Noviodunum. Spre E şi NE de cetate se întindea cimitirul tumular cu morminte de incineraţie, cu inventare bogate, iar mai spre sud, un cimitir plan, cu morminte mai modest garnisite. Nu ştim în ce măsură fortul traianeic a avut un rol de jucat în cadrul episodului moesic din toamna primului an al primului război dacic (101 d. Chr.) când a avut loc şi marea bătălie de la Adamclisi. Oricum el şi-a îndeplinit, în continuare, funcţia de gardă a fluviului şi a vadului de la Capidava, se pare că fără rea multe probleme, în afară de schimbarea trupei de garnizoană, după 243 când *Cohors I Ubiorum* este înlocuită cu *Cohors I Germanorum civium romanorum*, până la sfârşitul sec. III d. Chr.

- ***Capidava*** **se ridică pe malul drept al Dunării, la jumătatea distanţei dintre Hârşova şi Cernavodă, şoseaua care leagă localităţile trecând chiar pe lângă zidurile cetăţii. Fortificaţia are forma unui patrulater cu laturile lungi de la NV spre SE - 105m x 127m, cu ziduri groase de peste 2 m şi înalte de 5-6 m, cu 7 turnuri de peste 10 m, din care 3 turnuri dreptunghiulare, 2 turnuri în sfert de cerc şi 2 turnuri intermediare în formă de potcoavă (U), o poartă lată de 2,50 m situată pe latura de SE care făcea legătura cu restul teritoriului şi o ieşire strategică pe latura de SV a turnului dinspre Dunăre, unde era amenajat portul.**

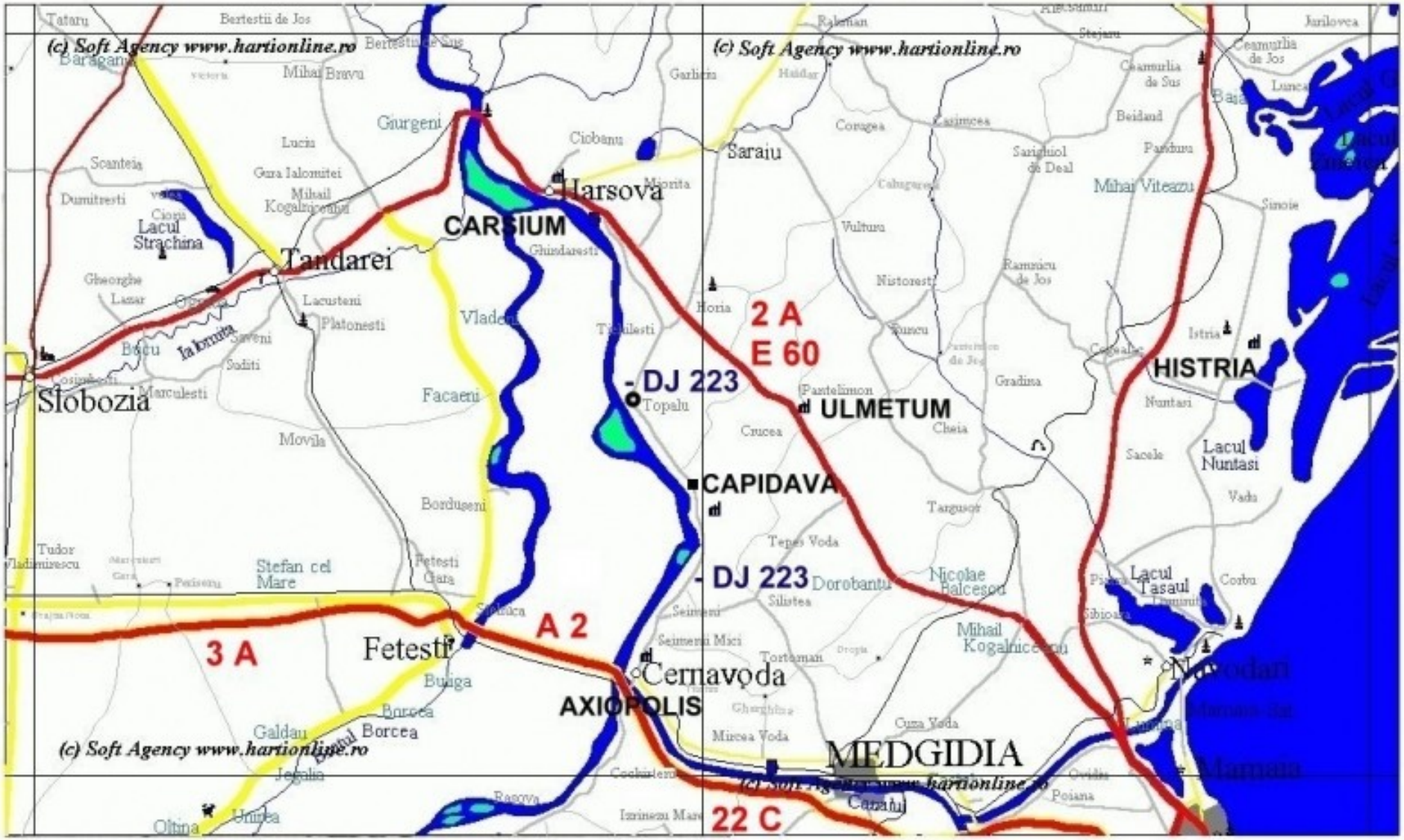
(c) Soft Agency www.hartionline.ro
(c) Soft Agency www.hartionline.ro
(c) Soft Agency www.hartionline.ro
Tataru
Bertestii de Jos
Baragan
Mihai Bravu
Giurgeni
Lucia
Scanteia
Gura Ialomitei
Dumitresti
Lacul Strachina
Tandarei
CARSIUM
Harsova
Ciobanu
Saraiu
Gheorghe Lazar
Lacusteni
Platonesti
Vladeni
Horia
2 A
E 60
Slobozia
Marculesti
Facaeni
DJ 223
Topalu
ULMETUM
Pantelimon
Movila
Crucea
Cheia
CAPIDAVA
Borduseni
Targusor
Tudor Vladimirescu
Stefan cel Mare
Fetesti Gara
Tepes Voda
DJ 223
Dorobantu
Nicolae Balcescu
Silistea
Lacul Tasaul
Corbu
3 A
A 2
Fetesti
Seimeni
Seimeni Mici
Mihail Kogalniceanu
Cernavoda
AXIOPOLIS
Tortoman
Buiuga
Borcea
Galdau
Mircea Voda
Cuza Voda
MEDGIDIA
Jegalia
Oltina
Rasova
Cernavodă
22 C
Poiana
Mamaia
HISTRIA
Istria
Gradina
Nuntasi
Lacul Nuntasi
Vadu
Sacele
Sinoie
Mihai Viteazu
Beidaud
Panduru
Ramnicu de Jos
Nistoresti
Vulturu
Ghindaresti
Ciocarlia
Ceamurlia de Jos
Ceamurlia de Sus
Jurilovca
Baia
Luncavita

- Cetatea ocupa un loc important în sistemul defensiv roman făcând parte din seria de castre şi fortificaţii ridicate în timpul împăratului Traian, la începutul secolului al II-lea , în cadrul măsurilor de organizare a limes-ului dunărean. Locul era deosebit de potrivit caracterului construcţiei oferind o vastă arie de supraveghere: un masiv stâncos care se înalţă între piciorul pantei ce coboară dinspre NE şi Dunăre. Masivul prezenta un avantaj din punct de vedere strategic şi anume un şanţ natural care pornea din Dunăre, îl ocolea pe partea de NE, până aproape de colţul de est al cetăţii. De altfel, forma masivului a impus forma şi orientarea castrului.

Xplorio.ro

Descrierea sitului

Importanţa Capidavei, atât în epocă preromană cât şi romană din punct de vedere al limesului, prin aşezarea unei staţiuni militare aici ca şi prin dezvoltarea unui centru civil - se explică prin poziţia geografică a locului, Capidava fiind aşezată la un "nod" de drumuri, drumul cel mare imperial, care vine din nordul Italiei, coboară pe Sava la vale, apoi pe ţărmul drept al Dunării până la mare, pe malul mării prin cetăţile pontice spre sud. Un alt drum pornea de la Capidava la Troesmis, iar altul prin Ulmetum la Histria. Un element hotărâtor pentru instalarea la Capidava a fost faptul că Dunărea prezenta în acest loc o trecere uşoară de pe un mal pe altul. Castrul a fost ridicat la începutul secolului al II-lea, în timpul împăratului Traian, ca element de apărare a limes-ului dunărean. Capidava se pare că a fost construită de un detaşament din Legiunea XI Claudia, adusă de Traian la Durostorum după cucerirea Daciei.

În epoca romană alături de castru s-a dezvoltat o aşezare civilă care a dezvoltat o bogată arhitectură ornamentală, fapt atestat de numeroasele pietre artistic cioplite şi care au fost utilizate pentru reparaţii în diferite perioade: capitele, arhitrave, statui, reliefuri de cult sau funerare - acestea neputând fi luate decât din aşezarea civilă situată alături sau din necropola cetăţii. Aşezarea civilă era amplasată în nordul cetăţii, şi s-a dovedit a fi un adevărat centru urban, cu edificii monumentale. În interior au putut fi identificate mai multe edificii cu pretenţii monumentale: locuinţa bogată din colţul de est antrepozitul amenajat în fostul "corp de gardă", bazilica episcopală. Dintre reliefurile votive care decorau edificiile publice a fost descoperit un basorelief fragmentar cu temă triumfală. Documentele epigrafice atestă întinderea teritoriului *capidavens*, din care făceau parte mai multe locuiri între care Ulmetum *sun vicus Sceno* şi a căror reşedinţă era Capidava, de asemenea important centru vamal. Administraţia teritoriului era asigurată de un *quinquennalis*, iar conducerea oraşului de un *princeps loci*, funcţionari numiţi şi nu aleşi. Aceasta se datora faptului că spre deosebire de alte centre cu statut municipal, aşezarea civilă de la Capidava se afla în dependenţă directă de comandantul castrului, având prin urmare un caracter militar.

Pentru secolul IV avem două inscripţii, una găsită la Ulmetum, cealaltă la Capidava. În amândouă este amintită o "*vexillatio Capidavensium*", care era un detaşament din *Legio II Herculia* care-şi avea sediul la Troesmis. O dată cu separarea cavaleriei de legiune, numele de "vexillatio" se dă corpurilor de cavalerie de elită care se găsesc numai în armata comitatensis. *Notitia dignitatum* , ne arată însă la capidava un "*cuneus equitum solensium*".

În urma atacurilor carpilor si goților, castrul a fost distrus, fiind nevoie de refacerea lui integrală. Cetatea - vizibilă ca ruine astăzi - a fost construită în secolul III şi are planul unui patrulater (105x127m). Desele atacuri a făcut ca cetatea să aibă mai multe faze de reconstrucție - 4 faze de construire romană. În epoca romană alături de castru s-a dezvoltat şi o aşezare civilă, amplasată în nordul cetății şi care s-a dovedit a fi un adevărat centru urban. În apropierea aşezării civile şi a castrului, pe locul satului actual, se întindea necropola. Cetatea este în întregime refăcută la sfârşitul sec. V - începutul sec. VI d. Chr.

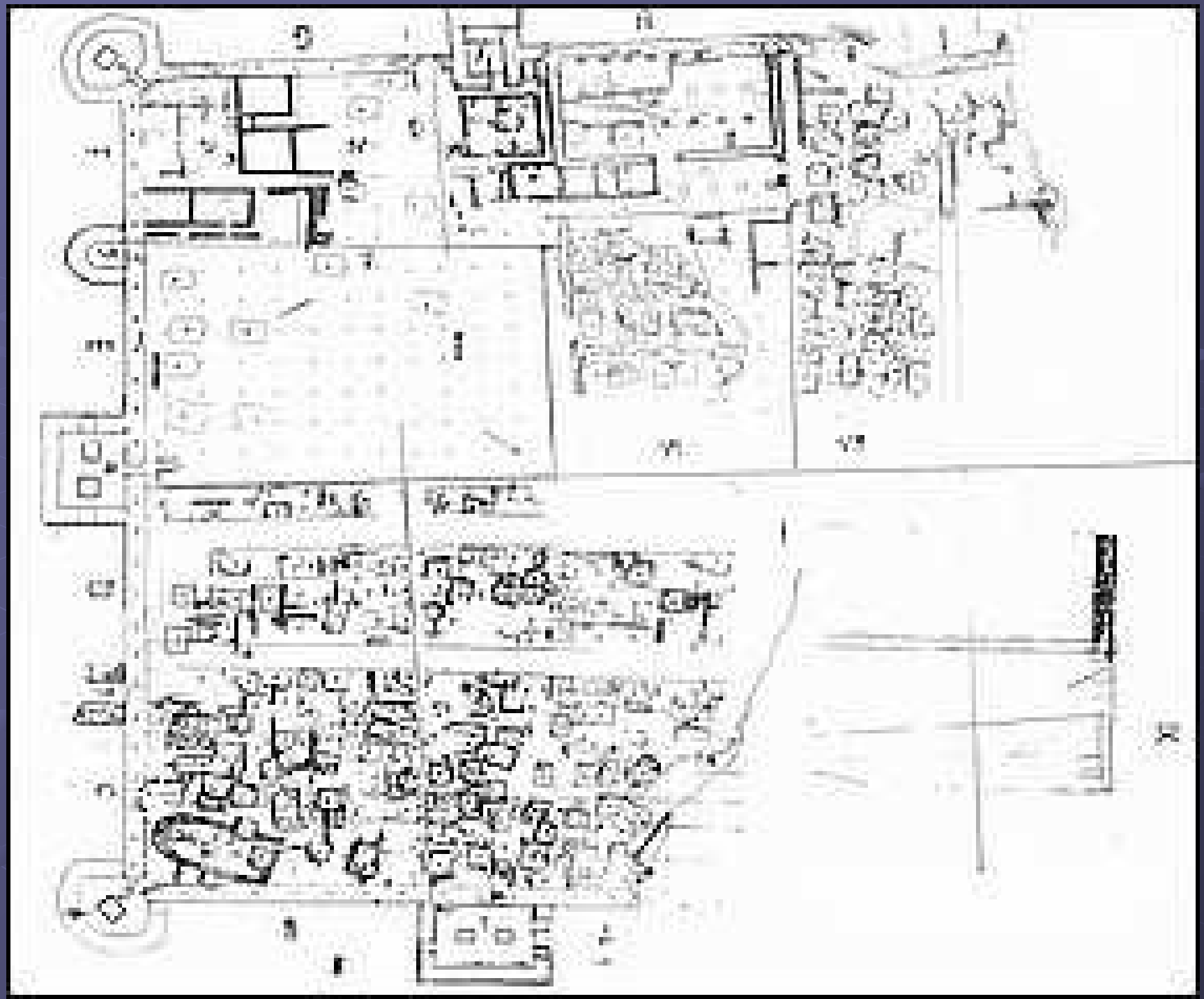

Odată cu secolul IX, Capidava reintră de această dată în sistemul defensiv bizantin. Peste ruinele aşezării fortificate romane târzii se aşează o cetatea țărănească de *stratiotai* (grăniceri) care va dăinui până-n secolul XI. Cetatea de secol IX era înconjurată de un zid de piatră şi pământ ce urma traseul incintei romane târzii şi era dublat de un şanț de apărare. La mijlocul sec. XI, invaziile violente ale Uzilor vor distruge însă şi această aşezare fortificată de țărani-grăniceri, iar viața şi locuirea nu va mai reveni în fundul ansei de la Capidava decât în sec. XVIII.

Lombards
vlachs
vlachs
vlachs
Milan
Ravenna
Cherson
Black Sea
Rome
Adrianople
Naples
Thessalonica
Constantinople
Nicaea
Ancyra
Caesarea
Athens
Ephesus
Edessa
Carthage
Antioch
Persian Empire
Mediterranean Sea
Ctesiphon
Jerusalem
Alexandria
Lakhmid & Ghassanid Arabs
Moors
0
500
1000 Kilometers

- **Printre cele mai importante monumente descoperite la Capidava se înscriu cele epigrafice şi sculpturale, dar şi ceramică: vase, amfore, caldari de lut, vase borcan, strachini, opaite. De asemenea au fost descoperite obiecte de metal, os, sticlă, piatră, pământ, monede. Monedele sunt în special din vremea lui *Ioan Tzimiskes, Vasile II, Constantin VIII, Theodora*. Din totalul de aproape 50 de monumente epigrafice descoperite , 25 sunt stele funerare, iar restul sunt altare, votive, onorifice sau simple. Monumentele sculpturale descoperite sunt in număr de 15 şi reprezintă capiteluri, o mână, un fuscoloana, un picior, un şarpe, o acvilă.**

Călin-Ghioc Cristiana
Anul I Istorie

Arheologie generală- Tehnici si metode in arheologie